Svensk författningssamling

SFS 2012:935

Utkom från trycket
den 28 december 2012

Lag
om ändring i socialförsäkringsbalken;

utfärdad den 18 december 2012.

Enligt riksdagens beslut[1] föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken

dels att 51 kap. 1, 7, 11, 16, 19 och 20 §§, 110 kap. 1, 5, 14, 31, 46 och 58 §§ samt 114 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas sju nya paragrafer, 51 kap. 16 a och 24 §§, 108 kap. 9 a §, 110 kap. 34 a, 42 a och 57 a §§ och 114 kap. 26 a §, samt närmast före 51 kap. 24 §, 108 kap. 9 a §, 110 kap. 34 a och 57 a § nya rubriker av följande lydelse.

51 kap.

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
– rätten till assistansersättning i 2–6 §§,
– förmånstiden i 7 och 8 §§,
– beräkning av assistansersättning i 9–11 §§,
– omprövning vid ändrade förhållanden i 12 och 13 §§,
– utbetalning av assistansersättning i 14–19 §§,
– återbetalning av assistansersättning i 20 §,
– samverkan med kommunen i 21–23 §§, och
– uppgiftsskyldighet i 24 §.

7 § Assistansersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än en månad före den månad när ansökan gjorts eller det kommit in en anmälan från kommunen att det kan antas att den enskilde har rätt till assistansersättning. Assistansersättning som avser assistans som utförs innan beslut har fattats i ett ärende lämnas endast om den enskilde månadsvis under handläggningstiden redovisar till Försäkringskassan att assistansen utförs i enlighet med kraven och förutsättningarna i denna balk.

11 § För varje år bestäms med vilket belopp per timme som assistansersättning lämnas. Beloppet ska bestämmas som ett schablonbelopp som beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om schablonbeloppet.

[1] Prop. 2012/13:1, utg.omr. 9, bet. 2012/13:SoU1, rskr. 2012/13:115.

Om det finns särskilda skäl kan ersättning till en försäkrad efter ansökan lämnas med ett högre belopp än det årliga schablonbeloppet. Ersättningen får dock inte överstiga schablonbeloppet med mer än 12 procent.

Assistansersättning som betalas ut enligt 16 § andra stycket lämnas med skäligt belopp.

16 § Assistansersättning enligt 14 § betalas inte ut om assistansen har utförts av någon

1. som inte har fyllt 18 år,
2. på arbetstid som överstiger den tid som anges i 2–4 §§ lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete, 5–10 b §§ arbetstidslagen (1982:673) eller kollektivavtal som uppfyller kraven i 3 § arbetstidslagen, eller
3. som till följd av ålderdom, sjukdom eller liknande orsak saknar förmåga att utföra arbete som personlig assistent.

Om assistansen har utförts av någon som är bosatt utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, betalas assistansersättning ut enligt 14 § endast om det finns särskilda skäl.

16 a § När assistansersättning har beviljats och assistansen utförs av någon som är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den försäkrade och som inte är anställd av kommunen ska Socialstyrelsen få tillträde till bostaden för att inspektera assistansen enligt 26 d § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Vid sådan inspektion gäller inte 26 e § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Med närstående enligt första stycket avses make, sambo, barn, förälder och syskon samt deras makar, sambor och barn.

19 § Utöver det som följer av 17 och 18 §§, får Försäkringskassan på begäran av den försäkrade besluta att assistansersättningen ska betalas ut till en kommun eller till någon annan som har tillstånd enligt 23 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade att bedriva verksamhet med personlig assistans.

20 § Den försäkrade eller den som för den försäkrades räkning tagit emot assistansersättning ska utan uppmaning betala tillbaka sådan ersättning som inte har använts för köp av personlig assistans eller för kostnader för personliga assistenter. Återbetalning ska göras senast i samband med slutavräkningen enligt 15 §. Om det inte finns särskilda skäl, ska ersättningen betalas tillbaka av den försäkrades förmyndare i stället för av den försäkrade om denne är under 18 år. Om det finns flera förmyndare svarar de solidariskt för skyldigheten.

Om återbetalning inte görs får Försäkringskassan besluta om återbetalning enligt bestämmelserna i 108 kap.

Uppgiftsskyldighet

24 § Den som är arbetsgivare för eller uppdragsgivare åt en personlig assistent ska lämna följande uppgifter till Försäkringskassan:

1. Uppgifter som visar om assistenten är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den assistansberättigade, om assistenten har fyllt 18 år och om assistenten är bosatt inom eller utanför EES-området. Uppgifterna ska lämnas innan assistansen börjar utföras och vid ändrade förhållanden.

2. Uppgifter som visar den arbetstid som assistenten har arbetat hos en assistansberättigad. Uppgifterna ska lämnas månadsvis i efterhand.

3. Uppgifter som visar att något förhållande som anges i 16 § första stycket 3 inte föreligger. Uppgifterna ska lämnas på begäran av Försäkringskassan.

108 kap.

Assistansersättning

9 a § När det gäller beslut enligt 2 § om återbetalning av ersättning får Försäkringskassan besluta om återkrav av assistansersättning från den försäkrades förmyndare, annan ställföreträdare eller den till vilken ersättningen har betalats ut enligt 51 kap. 19 § i stället för från den försäkrade.

Återkrav mot någon annan än den försäkrade får uppgå till högst det belopp som denne tagit emot.

Om det inte finns särskilda skäl, ska hela beloppet återkrävas från den försäkrades förmyndare i stället för från den försäkrade, om denne är under 18 år. Om det finns flera förmyndare, svarar de solidariskt för återkravet.

110 kap.

1 §[2] I detta kapitel finns bestämmelser om

– tillämpningsområdet i 2 och 3 §§,
– ansökan och anmälan m.m. i 4–12 §§,
– utredning och uppgiftsskyldighet i 13–18 och 20–30 §§,
– uppgiftsskyldighet för andra än parter i 31–35 och 37 §§,
– bevisupptagning rörande arbetsskada m.m. vid allmän domstol i 38 §,
– undantag från sekretess i 39–42 a §§,
– anmälan om bosättning eller arbete i Sverige i 43–45 §§,
– skyldighet att anmäla ändrade förhållanden i 46–51 §§, och
– indragning och nedsättning av ersättning i 52–58 §§.

5 §[3] Ansökan om förlängt underhållsstöd enligt 18 kap. 6 § ska göras av den studerande själv, även om han eller hon ännu inte har fyllt 18 år. En sådan underårig studerande ska också själv lämna de uppgifter som behövs för att bedöma rätten till fortsatt barnpension, efterlevandestöd och barnlivränta enligt 78 kap. 5 §, 79 kap. 2 § respektive 88 kap. 4 §.

Beträffande äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg ska, om den försäkrade är gift, uppgifter om faktiska förhållanden lämnas på heder och samvete även av den försäkrades make.

När det gäller assistansersättning ska, i de fall uppgifter lämnas av ett ombud, uppgifter om faktiska förhållanden lämnas på heder och samvete även av ombudet.

[2] Senaste lydelse 2012:931.
[3] Senaste lydelse 2012:599.

När det gäller bostadsbidrag ska ett barn som avses i 96 kap. 4 § och som är över 18 år på ansökningshandlingen självt intyga de uppgifter som rör barnet, om det inte finns särskilda skäl mot det.

14 § När det behövs för bedömningen av frågan om ersättning eller i övrigt för tillämpningen av denna balk får den handläggande myndigheten

1. göra förfrågan hos den försäkrades arbetsgivare, läkare, anordnare av personlig assistans eller någon annan som kan antas kunna lämna behövliga uppgifter,
2. besöka den försäkrade,
3. begära ett särskilt läkarutlåtande eller ett utlåtande av viss läkare eller någon annan sakkunnig, samt
4. begära att den försäkrade genomgår undersökning av viss läkare eller någon annan utredning eller deltar i ett avstämningsmöte för bedömning av den försäkrades medicinska tillstånd och arbetsförmåga, behov av hjälp i den dagliga livsföringen samt behovet av och möjligheterna till rehabilitering.

31 § Myndigheter, arbetsgivare och uppdragsgivare, anordnare av personlig assistans samt försäkringsinrättningar ska på begäran lämna Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och allmän förvaltningsdomstol uppgifter som avser en namngiven person när det gäller förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av denna balk.

Arbetsgivare och uppdragsgivare är även skyldiga att lämna sådana uppgifter om arbetet och arbetsförhållandena som behövs i ett ärende om arbetsskadeförsäkring.

Skatteverket

34 a § Skatteverket ska på Försäkringskassans begäran lämna sådana uppgifter om personliga assistenter och dem som bedriver yrkesmässig verksamhet med personlig assistans som behövs för Försäkringskassans kontroll av användningen av assistansersättning.

42 a § Försäkringskassan ska anmäla till Socialstyrelsen om det finns anledning att anta att lämpligheten för att bedriva verksamhet med personlig assistans kan ifrågasättas när det gäller någon som har tillstånd enligt 23 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

46 § Den som ansöker om, har rätt till eller annars får en förmån enligt denna balk ska anmäla sådana ändrade förhållanden som påverkar rätten till eller storleken av förmånen.

Det som anges i första stycket kan avse

1. bosättning i Sverige eller utlandsvistelse,
2. bostadsförhållanden,
3. civilstånd, vårdnad och sammanboende med vuxen eller barn,
4. hälsotillstånd,
5. förvärvsarbete i Sverige eller utomlands,
6. arbetsförmåga,
7. inkomstförhållanden,

8. förmögenhetsförhållanden, och
9. utländsk socialförsäkringsförmån.

Anmälan som gäller assistansersättning ska även göras av den till vilken assistansersättning har betalats ut enligt 51 kap. 19 §, om denne har kännedom om de ändrade förhållandena.

Anmälan behöver inte göras om den handläggande myndigheten har kännedom om ändringen och därför saknar behov av en anmälan.

Vägran att medverka till besök eller inspektion

57 a § Assistansersättning får dras in eller sättas ned om den försäkrade vid upprepade tillfällen utan giltig anledning vägrar att medverka till

1. besök enligt 14 § 2 när assistansen utförs av någon som är närstående till eller lever i hushållsgemenskap med den försäkrade och som inte är anställd av kommunen, eller
2. inspektion av Socialstyrelsen enligt 51 kap. 16 a §.

58 § För att ersättning ska få dras in eller sättas ned på grund av att den försäkrade vägrar att delta vid avstämningsmöte enligt 14 § 4 eller behandling eller rehabilitering enligt 57 §, eller vägrar att medverka till besök eller inspektion enligt 57 a §, krävs att den försäkrade har informerats om denna påföljd.

114 kap.

1 § I detta kapitel finns allmänna bestämmelser i 2–5 §§.

Vidare finns bestämmelser om

– personuppgiftslagen och personuppgiftsansvar i 6 §,
– ändamål för behandling av personuppgifter i 7–10 §§,
– behandling av känsliga personuppgifter m.m. i 11–13 §§,
– behandling av personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen i 14–16 §§,
– tilldelning av behörighet i 17 §,
– direktåtkomst i 18–23 §§,
– utlämnande på medium för automatisk behandling i 24–26 a §§,
– sökbegrepp i 27 och 28 §§,
– överföring av personuppgifter till tredje land i 29 §,
– information i 30 §,
– gallring i 31 §,
– avgifter i 32 §,
– rättelse och skadestånd i 33 §,
– kontrollverksamhet i 34 §,
– tystnadsplikt i 35 §, och
– överklagande i 36 §.

26 a § Personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen som behövs för att möjliggöra kontroll av användningen av assistansersättning får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

2. Föreskrifterna i 51 kap. 16 § första stycket 1 och andra stycket ska inte tillämpas när en personlig assistent har anställts före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

MARIA LARSSON

Kjell Rempler
(Socialdepartementet)

Karnov Group Sweden AB, tel. 08-587 671 00
Edita Västra Aros, Västerås 2012